

Олександр Вікторович ШВЕЦЬ

кандидат економічних наук, докторант, Міжнародний університет бізнесу і права

ORCID ID: 0000-0002-8619-7371

E-mail: alex_shves@ukr.net

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ

Швець, О. В. Сучасні аспекти регулювання ринку праці: теоретико-методологічний контекст [Текст] / Олександр Вікторович Швець // Український журнал прикладної економіки. – 2019. – Том 4. – № 3. – С. 350–358. – ISSN 2415-8453.

Анотація

Вступ. Сучасні тенденції розвитку соціально-економічних систем в глобалізаційному вимірі обумовлюють оновлення системи регулювання ринку праці. В сучасних умовах в Україні очікування населення щодо підвищення добробуту і якості життя пов'язані з реалізацією права на гідну працю. Реформування процесів регулювання ринку праці має забезпечувати як поточні внутрішні потреби українського суспільства, так і реалізацію його євроінтеграційних пріоритетів.

Мета дослідження полягає в розробці сучасних засад методологічного базису регулювання ринку праці.

Результати. Визначено поточні умови функціонування економіки України як соціально-економічної системи як кризові. Розглянуто зміст регулювання ринку праці. Визначено, що механізм регулювання ринку праці – це сукупність нормативних, законодавчих або колективно-договірних актів, якими керуються партнери при реалізації політики зайнятості. Механізм регулювання ринку праці охоплює перелік економічних, соціальних, психологічних факторів, які визначають функціонування ринку праці. Механізм регулювання ринку праці в умовах соціально-економічної кризи має охоплювати мету, суб'єктів, об'єкти, предмет, функціональне забезпечення реалізації мети, принципи, методи (засоби), інструменти впливу. Мета полягає у чіткому визначенні пропорцій державного регулювання, саморегулювання й договірного регулювання, обґрунтування граничного рівня втручання держави у вирішення питань зайнятості населення і соціального захисту безробітних. Суб'єкти представлені органами влади, фізичними й юридичними особами, профспілками, об'єднаннями та всіма іншими учасниками трудових відносин. Об'єктом в механізмі виступають соціально-трудова відносина між працівником і роботодавцем, а також процеси й умови ринку праці. Між суб'єктами та об'єктами має відбуватися соціальний діалог. Предмет розглядається як проблеми й суперечності функціонування ринку праці на всіх його рівнях. Групи методів регулювання включають адміністративно-правові, інформаційні, економічні й організаційно-управлінські. Функції механізму представлені плануванням, мотивацією, організацією і контролем. Надано перелік загальних, спеціальних принципів і принципів системного підходу регуляторної політики держави на ринку праці.

Ключові слова: ринок праці, економічна активність населення, зайнятість населення, рівень зайнятості, регулювання ринку праці, механізм регулювання, трудові ресурси.

Abstract

Introduction. *The current trends in the development of socio-economic systems in a globalization dimension lead to an update of the labor market regulation system. In today's conditions in Ukraine, the expectations of the population to improve well-being and quality of life are linked to the exercise of the right to decent work. Reforming labor market regulation processes should ensure both the current internal needs of Ukrainian society and the realization of its European integration priorities.*

The purpose of the research is to develop modern principles of methodological basis of labor market regulation.

Results. *Current conditions of Ukrainian economy as a social and economic system have been defined as a crisis. The content of labor market regulation is considered. It is determined that the mechanism of the labor market regulation is a set of normative, legislative or collective agreements, which are guided by partners in the implementation of employment policy. The mechanism of labor market regulation covers the list of economic, social, psychological factors that determine the functioning of the labor market. The mechanism of labor market regulation in the conditions of socio-economic crisis should cover the purpose, agents, objects, subject of investigation, functional support of the goal realization, principles, methods (means), instruments of influence. The purpose of regulating the labor market is related to its state regulation. It is established that objects of state regulation of the labor market are the processes and conditions of functioning and reproduction of the labor force, employment of the population and its individual groups, to which the organizational, coordination and stimulating activity of the relevant subjects of state power structures, the system of labor organization (conditions, regulation, payment, etc.). The objective is clearly defined proportions of government regulation, self-regulation and contractual regulation, substantiation of the limit level of state intervention in issues of employment and social protection of the unemployed. The subjects are represented by the authorities, individuals and legal entities, trade unions, associations and all other participants in labor relations. The object of the mechanism is the social-labor relations between the employee and the employer, as well as the processes and conditions of the labor market. Between subjects and objects should be social dialogue. The subject is seen as problems and contradictions of functioning of the labor market at all levels. Groups of regulatory methods include administrative, informational, economic and organizational-managerial. The functions of the mechanism are represented by planning, motivation, organization and control. The list of general, special principles and principles of the systematic approach of the state regulatory policy in the labor market is given.*

Keywords: *labor market, economic activity of the population, employment of the population, employment level, regulation of the labor market, mechanism of regulation, labor resources.*

JEL classification: J28; R23

Вступ

Структурні зрушення на ринку праці обумовлені трансформацією суспільних і економічних відносин в сучасному глобалізованому світі. Посилення конкуренції, розвиток економіки знань, інформаційних технологій, зміни у змісті й формах праці потребують оновлення системи регулювання ринку праці.

Для України за таких умов не менш нагальною є діюча на протязі останніх років соціально-економічна криза, яка обумовлюється посиленням соціальної напруги в суспільстві на тлі регресуючого рівня життя, недостатньої продуктивності економіки, її

технологічного відставання від розвинених країн світу, не відпрацьованості системи соціального партнерства тощо, що спричиняє подальше зниження ділової активності, збільшення розмірів тіньової економіки, зростання міграції робочої сили, регіональні диспропорції попиту/пропозиції на ринку праці тощо [1]. З огляду на це, суспільний запит на ефективні рішення в сфері регулювання питань зайнятості є високим, оскільки очікування населення щодо підвищення добробуту і якості життя пов'язані з реалізацією права на гідну працю. Серед інструментів регулювання ринку праці найбільш перспективними є ті, які враховують об'єктивний вплив глобальних трендів і спрямовані на активізацію інноваційної зайнятості, підприємницької активності населення, забезпечення збалансованості ринку освітніх послуг і ринку праці через прогнозування обсягу й структури попиту та пропозиції, підвищення конкурентоспроможності фахівців і розширення кола гідних робочих місць тощо.

Реформування процесів регулювання ринку праці має спрямовуватися на подолання негативного впливу соціально-економічної кризи, враховувати особливості сучасних форм залучення робочої сили до суспільного відтворювального процесу, забезпечувати оптимальне співвідношення державних і ринкових важелів впливу з метою посилення вектору євроінтеграції нашої країни, реалізації постулатів стратегії сталого розвитку вітчизняної економіки й виходу національного господарства на новий рівень соціально-економічного поступу та технологічного укладу.

Регулювання зайнятості населення є об'єктом дослідження багатьох вчених. Теоретичну основу сучасних досліджень становлять роботи Л. Вальраса, Т. Веблена, Дж. Гелбрейта, Дж. М. Кейнса, П. Р. Кругмана, Т. Мальтуса, А. Маршалла, Дж. Ст. Мілля, Ж.-Б. Сея, А. Сміта, Д. Рікардо, А. Філіпса, М. Фрідмена. Категорія «регулювання ринку праці» дістала всебічного висвітлення як в працях класиків і основоположників економічної науки, так і наукових дослідженнях сучасних українських вчених: С.В. Мочерного, О.М. Могильного, Ю.М. Маршавіна, Г.І. Чепурко, М. В. Туленкова, К.В. Ануфрієва, О. М. Балакірева, О. С. Білоусової, В. В. Близнюка, І.В. Богдана, С.І. Бандура, В.С. Васильченка, В.І Герасимчука, П.П. Мазурка, І.Г. Лукьяненко, С.В. Попова, В.І. Петюха, О.В. Чернявської, І.Л. Петрової, В.В. Онікієнка, Е.М. Лібанової та інші.

Водночас, в умовах нових викликів питання функціонування, регулювання й розвитку ринку праці залишається актуальним і потребує розробки нових інструментів і методів, оцінювання їх дієвості.

Теоретико-методологічною основою дослідження слугували наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, провідних спеціалістів у сфері дослідження регіонального ринку праці, зайнятості населення та розвитку його економічної активності. При проведенні дослідження використано: метод порівняння, статистико-економічний, абстрактно-логічний, статистичний, емпіричний і графічний методи.

Мета та завдання статті

Мета дослідження полягає в розробці сучасних засад методологічного базису регулювання ринку праці.

Виклад основного матеріалу дослідження

Підкреслюючи значення наукових праць, присвячених величезному колу проблем формування, державного регулювання й розвитку ринку праці, слід відзначити, що багато теоретичних питань функціонування ринку праці не мають на сьогоднішній день розв'язання, зокрема, досі не сформовано концептуальні підходи механізму регулювання ринку праці в кризових умовах, які наразі набули загрозливих обсягів. Нинішня вкрай слабка економічна динаміка в умовах триваючої військової агресії, поглиблення та розширення негативних тенденцій в економіці, низького рівня довіри до системи державного управління, високої корупції, слабкої фінансової дисципліни, незадовільної інвестиційної привабливості та надмірного боргового навантаження

вказує на необхідність поглибленого дослідження ринку праці з урахуванням всієї глибини кризових явищ в сучасній економіці держави.

З огляду на це, регулювання ринку праці в умовах наявної соціально-економічної кризи потребує серйозної перебудови, зокрема у розрізі чіткої взаємодії підсистем саморегулювання, державного й договірної регулювання на підставі законодавчого, нормативно-методичного (організаційного, організаційно-методичного, організаційно-розпорядчого, технічного, нормативно-правового, техніко-економічного й економічного) та фінансового аспектів забезпечення системи регулювання ринку праці. Соціально-економічна криза в Україні підсилює нагальну потребу вдосконалення діючого механізму регулювання ринку праці в усіх його багатогранних напрямках. Перш за все, необхідно уточнити сутність державного регулювання й саморегулювання ринку праці.

Як правило, регулювання ринку праці розглядають як взаємоузгоджену роботу уряду, територіальних органів влади, спілки роботодавців, профспілок і керівників підприємств. Більшість науковців стверджують, що сучасний механізм регулювання ринку праці – це поєднання ринкового механізму саморегулювання економічних процесів і системи заходів державного сприяння зайнятості. Необхідно доповнити ці складові договірним регулюванням ринку праці, яке передбачає приведення генеральних, галузевих, територіальних угод, колективних й трудових договорів до сучасних умов соціально-економічної кризи.

З точки зору В.Л. Міненка та Лагодієнка В.В., державне регулювання ринку праці – цілеспрямовані дії держави і її владних структур на таке: забезпечення максимальної зайнятості населення відповідного рівня розвитку продуктивних сил; усунення й попередження в попиті та пропозиції робочої сили; узгодження трудових відносин; забезпечення прав і свобод людини, в т.ч. соціальне забезпечення, соціальний захист, надання інших соціальних благ на створення умов для підвищення якісного складу людського потенціалу, високого рівня і якості життя населення [2, 3].

На думку В.В. Дружиніної державне регулювання ринку праці – система правових і організаційно-економічних заходів держави щодо забезпечення ефективної зайнятості, нормальних умов праці й раціонального використання робочої сили [4, с. 67-71].

Реалізація державного механізму регулювання ринку праці в умовах соціально-економічної кризи полягає в регулюванні кількості робочих місць у територіальному й галузевому аспектах, процесів найму, вивільнення робочої сили, санітарно-гігієнічних умов праці, продуктивності та ефективності праці [5, с. 170.].

З точки зору Ю.М. Маршавіна, регулювання ринку праці слід розглядати в системному вимірі, що означає «створення належних умов для здійснення процесів, які виникають на основі саморегуляції ринку праці; в той же час, регулювання має виконувати функцію стримування й противаг, враховуючи переваги механізму саморегуляції (пропозиція, ціна робочої сили, попит на неї), спиратися на нього, доповнювати його, але не підміняти ринкові стимули й не руйнувати їх».

Важливим аспектом державного регулювання ринку праці в умовах соціально-економічної кризи в Україні є визначення питань посилення чи послаблення державного впливу, тобто дерегулювання, яке, перш за все, пов'язано з мікрорівнем. На думку І.Б. Дутчака поєднання регулювання й дерегулювання повинно сприяти вирішенню таких питань як зменшення тиску держави на підприємство, формування психології власника [6, с. 106-112].

Механізм регулювання ринку праці – це сукупність нормативних, законодавчих або колективно-договірних актів, якими керуються партнери при реалізації політики зайнятості. Механізм регулювання ринку праці охоплює перелік економічних, соціальних, психологічних факторів, які визначають функціонування ринку праці. У вітчизняній науковій літературі, присвяченій проблемам регулювання ринку праці, відсутній єдиний підхід з цього напрямку.

Більшість авторів стверджують, що механізм державного регулювання необхідно розглядати як сукупність організаційно-економічних методів та інструментів, за допомогою яких виконуються взаємопов'язані функції для забезпечення безперервної, ефективної дії відповідної системи (держави) на підвищення функціонування економіки [4, с.67-71].

Найважливішим і досі не вирішеним питанням є питання складових механізму регулювання ринку праці. З точки зору С.І. Бандура необхідно дослідити, яким чином останні повинні бути організовані в систему, як повинна здійснюватися їх взаємодія й регулятивна функція для оптимального пливу на ринок праці і ефективність результатів [7, с. 9-13].

Механізм регулювання ринку праці в умовах соціально-економічної кризи має охоплювати мету, суб'єктів, об'єкти, предмет, функціональне забезпечення реалізації мети, принципи, методи (засоби), інструменти впливу.

Детально проаналізований механізм функціонування й засади регулювання ринку праці в наукових працях Ю.М. Маршавіна. За його думкою, метою регулювання ринку праці є мінімізація негативних проявів саморегуляції (ринкового механізму) ринку праці, сприяння розвитку тих процесів, які позитивно впливають на сферу зайнятості населення й соціальний захист безробітних громадян. Автор дотримується точки зору рекомендацій МОТ у визначенні стратегічної мети регулювання ринку праці, вважаючи, що такою є досягнення повної, продуктивної і вільно обраної зайнятості [8, с. 21-22].

Більшість вітчизняних науковців пов'язує мету регулювання ринку праці з державним регулюванням. За думкою В.Л. Міненка, основною метою державного регулювання ринку праці є створення відповідних умов для забезпечення максимально можливої рівноваги між попитом і пропозицією робочої сили; оптимальної величини заробітної плати при даному рівні розвитку економіки; забезпечення соціального захисту працівників і прав людини; сприятливих умов для відтворення конкурентоздатного людського капіталу з урахуванням міжнародного розподілу праці й вимог Світової Організації Торгівлі (СОТ) [9]. В той же час автор наполягає на необхідності науково-обґрунтованого поєднання процесів регулювання й саморегулювання ринку праці. Саморегулювання ринку праці, на думку дослідника, слід розглядати як співвідношення пропозиції робочої сили й платоспроможного попиту, за якого встановлюється рівноважна ціна праці в умовах вільної конкуренції. На його думку, як регулювання, так і саморегулювання ринку праці потребують базових основ узгодження, гармонізації відповідно до їх теоретичного змісту, в тому числі таких категорій як механізми, методи, принципи регулювання [10, с.7-11].

Об'єктами державного регулювання ринку праці виступають процеси й умови функціонування та відтворення робочої сили, зайнятості населення і його окремих груп, на які спрямовано організаційну, координаційну та стимулюючу діяльність відповідних суб'єктів державних владних структур, систему організації праці (умови, нормування, оплата тощо). Тобто, об'єктами державного управління ринку праці є соціально-трудові відносини між працівником і роботодавцем; узгодження протиріч на ринку праці; узгодження попиту й пропозиції робочої сили; соціальний захист і соціальна підтримка населення; соціальна інфраструктура, підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації кадрів, забезпечення зайнятості; створення умов для залучення безробітних, воїнів АТО до суспільного виробництва; створення умов конвергенції вітчизняного ринку праці в європейський ринок праці.

Предметом державного регулювання ринку праці виступають проблеми й суперечності функціонування ринку праці на національному та регіональному рівнях.

У свою чергу під принципами управління розуміють керівні правила, основні положення, норми поведінки, що відображають найбільш стійкі риси законів і закономірностей управління, яких необхідно дотримуватися в управлінській діяльності, які диференціюються на певні групи, зокрема:

---

1) *загальні принципи* регуляторної політики держави на ринку праці: верховенство права й закону; забезпечення гарантій і свобод громадян, високий рівень захищеності особистості; соціальний захист і соціальне забезпечення громадян; мінімізація державного втручання;

2) *спеціальні принципи* регулювання ринку праці: законності; пріоритету досягнення повної, продуктивної та вільно обраної зайнятості; гармонізації інтересів вільнонайманих працівників, роботодавців і суспільства; адекватності завдань, підцілей і регулюючих заходів; дотримання межі необхідного втручання при здійсненні впливу на суб'єктів ринку праці; послідовності, збалансованості й синхронності застосування засобів регулювання [8, с. 25-26].

3) *принципи системного підходу*, які мають першочергове значення в умовах трансформаційних перетворень, підсилених діями соціально-економічної кризи: інноваційність; динамізм розвитку; єдність підходів; структурна взаємообумовленість елементів механізму та ієрархії їх підпорядкованості; передбаченість і ситуативне моделювання; конкретизація заходів; ресурсне забезпечення; відповідальність сторін тощо [6, с. 9-13].

В умовах соціально-економічної кризи в Україні необхідно чітко визначити функції регулювання ринку праці. Найбільш правильним підходом є розгляд регулювання ринку праці як сукупності функцій управління, які здійснюються державними органами влади й підприємцями з метою збалансування попиту та пропозиції робочої сили.

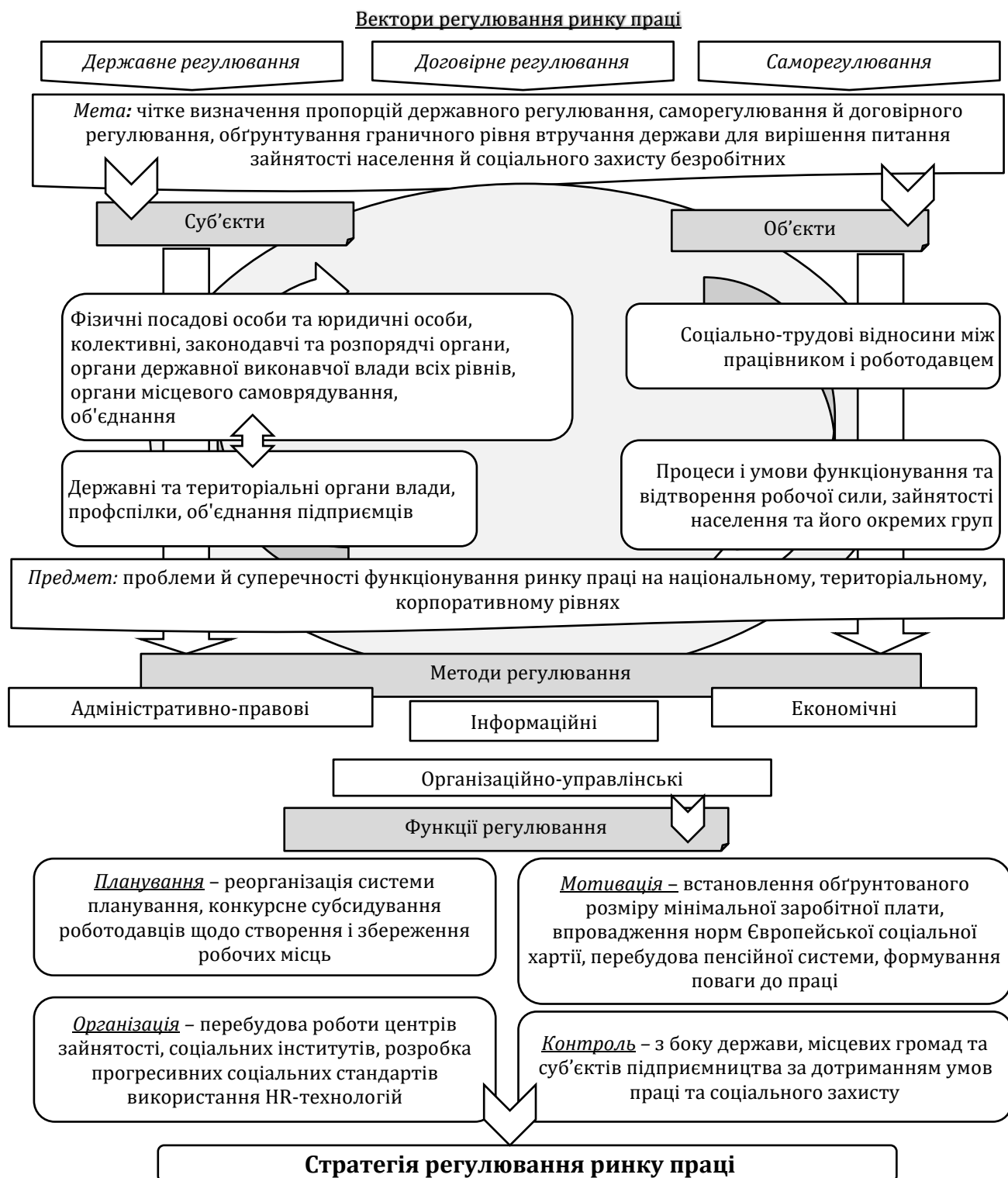
На підставі дослідження складових регулювання ринку праці, враховуючи теоретичні здобутки щодо постановки мети його регулювання, в сучасних умовах необхідно структурувати поєднання механізмів державного регулювання, саморегулювання й договірного регулювання ринку праці, та на цій основі розробити відповідний організаційно-економічний механізм (рис. 1). Тоді регулювання ринку праці набуває чіткого визначення пропорцій державного регулювання, саморегулювання та договірного регулювання ринку праці, обґрунтування граничного рівня втручання держави в процеси регулювання для вирішення багатограничних питань зайнятості населення й соціального захисту безробітних [11, с. 109; 12, с.678].

Суб'єктами державного регулювання є фізичні та юридичні посадові особи, колективні законодавчі й розпорядчі органи, органи державної виконавчої влади всіх рівнів, органи місцевого самоврядування, об'єднання, які формують державну політику; договірного регулювання – сторони соціального діалогу; саморегулювання – державні та територіальні органи влади, профспілки, об'єднання підприємців.

При цьому об'єктами державного регулювання ринку праці виступають процеси й умови функціонування та відтворення робочої сили, договірного регулювання – сторони соціального діалогу, саморегулювання – соціально-трудова відносина між працівником і роботодавцем на підставі діючого законодавства України та договірного регулювання цих відносин.

Предметом комплексного регулювання ринку праці є проблеми та суперечності функціонування ринку праці на національному, територіальному, корпоративному рівнях. Тоді як найбільш логічним підходом виступає розгляд регулювання ринку праці як сукупності функцій управління, які здійснюються державними органами влади та підприємцями з метою збалансування попиту й пропозиції робочої сили, зокрема через: планування – яке охоплює реорганізацію системи планування ринку праці у відповідності до викликів суспільства, конкурсне субсидування роботодавців щодо створення нових робочих місць і збереження існуючих; організацію – перебудову роботи центрів зайнятості всіх рівнів в національні агенції з працевлаштування, перебудову соціальних інститутів у відповідності з викликами суспільства, розробку прогресивних соціальних гарантій і стандартів, використання сучасних HR-технологій тощо; мотивацію – що зосереджена на встановленні на державному рівні обґрунтованого

розміру мінімальної заробітної плати, оптимального розподілу доданої вартості на працю й капітал, гармонізацію стандартів і норм праці тощо; контроль результатів регулювання ринку праці повинен включати виконання всіх управлінських функцій регулювання ринку праці та їх складових.

Рис. 1. Організаційно-економічний механізм регулювання ринку праці

Джерело: авторська розробка

Як свідчить експертне опитування вітчизняних фахівців з проблем праці та соціального управління, здійснене науковцями Інституту економіки промисловості НАН України, правова база регулювання трудових відносин в Україні ще далека від своєї досконалості. Розвитку механізму регулювання трудового потенціалу перешкоджають:

-
- недотримання законодавчо встановлених соціально-трудоових прав і гарантій (79,7 % опитаних);
  - недосконалість законодавства в соціально-трудоовій сфері, незадовільна координація його змісту з господарським, бюджетним, міграційним, податковим законодавством (64,6 % опитаних);
  - відсутність умов правової орієнтації поведінки суб'єктів соціально-трудоових відносин (33,6 % опитаних);
  - невідповідність законодавства про колективні договори й угоди потребам розвитку трудоового потенціалу, неврахованість серед зобов'язань державної, регіональних, галузевих угод і колективних договорів, положень, які сприяють формуванню умов і можливостей забезпечення якості трудоового життя (29,2 % опитаних);
  - орієнтація вітчизняного соціально-трудоового законодавства на міжнародні стандарти без урахування вітчизняних умов (12,4 % опитаних);
  - значний відрив законодавчо прийнятих трудоових прав, норм, гарантій і вимог від їхньої фактичної реалізації (від 46 до 80 % опитаних) [8, с. 3-12].

Висновки та перспективи подальших розвідок

Результати проведеного дослідження дають змогу зробити такі узагальнення й висновки: сучасний ринок праці України характеризується структурними диспропорціями, що пов'язані зі впливом світової фінансово-економічної кризи та відсутністю дієвого механізму регулювання цих процесів з боку держави; до системи державного регулювання ринку праці необхідно застосовувати комплексний методологічний підхід, який включає визначення сутності державного регулювання ринку праці, розкриття його основних характеристик (визначення суб'єктів, об'єктів, принципів, завдань, інструментів, методів тощо); ефективність державних механізмів регулювання ринку праці значною мірою залежить від урахування на державному рівні міжнародних орієнтирів соціально-економічної політики наддержавних організаційних утворень. Саме тому – системність і комплексність підходів до державного регулювання зазначених вище аспектів функціонування ринку праці є необхідною передумовою позитивних зрушень на ринку робочої сили як базових положень стратегічних цілей державної політики сталого розвитку.

Список літератури

1. Skupskiy R. M., Melnychuk L. S., Shcherbata M. Y. Methodological aspects of labor potential use and regional demographic problems. *Scientific bulletin of Polissia*. 2017. № 1 (9). P. 103-109.
2. Міненко В.Л. Державне регулювання ринку праці та зайнятості населення у глобалізованому світі: стан та тенденції розвитку. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_1_29.
3. Лагодієнко В. В. Стан та перспективи розвитку зайнятості населення в аграрній сфері Миколаївської області. *Бізнес навігатор*. 2011. № 22. С. 5-11.
4. Дружиніна В. В. Механізм державного регулювання ринку праці: теоретичний аспект. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 4. Т. 4. С. 67-71.
5. Джегур Г. В. Державний механізм регулювання зайнятості населення та принципи його формування. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2008. № 9 (88). С. 167-173.
6. Дутчак І. Б. Структура та функції механізму державного регулювання фармацевтичного ринку в Україні. *Наукові записки*. 2007. № 2 (12). С. 106-112.
7. Бандур С. І., Ковенська О. А. Теоретико-методологічні імперативи державного регулювання ринку праці в контексті реформування економіки України. *Ринок праці та зайнятість населення: Зб наук праць ІПК ДСЗУ*. 2015. № 2 (43). С. 9-13.

8. Маршавін Ю. М. Регулювання ринку праці України: теорія і практика системного підходу: моногр. К.: Альтерпрес, 2011. 396 с.
9. Міненко В.Л. Державне регулювання ринку праці та зайнятості населення: теоретичний аспект. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua>.
10. Міненко В.Л. Теоретико-методологічні засади узгодження взаємодії механізмів державного регулювання і саморегулювання ринку праці. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 3 (42). С. 7-11.
11. Тюленев С. А. Механізм регулювання ринку праці в умовах системної кризи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 6, Ч. 3. С. 107–110.
12. Bondarenko S., Lagodienko V., Sedikova I., Kalaman O. Application of project analysis software in project management in the pre-investment phase. *International Journal of Mechanical Engineering and Technology*, Volume 9, Issue 13, December 2018, pp. 676–684.

References

1. Skupskyi, R. M., Melnychuk, L. S., Shcherbata, M. Y. (2017). Methodological aspects of labor potential use and regional demographic problems. *Scientific bulletin of Polissia*. № 1 (9). P. 103-109.
2. Minenko, V. L. Derzhavne rehuliuвання rynku pratsi ta zajniatosti naseleння u hlobalizovanomu sviti: stan ta tendentsii rozvytku. [State regulation of the labor market and employment in the globalized world: the state and trends of development]. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_1_29.
3. Lahodiienko, V. V. (2011). «State and prospects of employment development in the agricultural sphere of Mykolaiv region». *Biznes navihator*. no. 22. pp. 5-11.
4. Druzhynina, V. V. (2010). «The mechanism of state regulation of the labor market: a theoretical aspect». *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*. № 4. Vol. 4, pp. 67-71.
5. Dzhehur, H. V. (2008). «State mechanism of population employment regulation and principles of its formation». *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*. № 9 (88), pp. 167-173.
6. Dutchak, I. B. (2007). «Structure and functions of the mechanism of state regulation of the pharmaceutical market in Ukraine». *Naukovi zapysky*. № 2 (12), pp. 106-112.
7. Bandur, S. I., Kovens'ka, O. A. (2015). «Theoretical and methodological imperatives of state regulation of the labor market in the context of reforming the Ukrainian economy». *Rynok pratsi ta zajniatist' naseleння: Zb nauk prats' IPK DSZU*. № 2 (43), pp. 9-13.
8. Marshavin, Yu. M. (2011). *Rehuliuвання rynku pratsi Ukrainy: teoriia i praktyka systemnoho pidkhodu*. [Regulation of the labor market of Ukraine: theory and practice of systematic approach: monogr]. Al'terpres. Kyiv. Ukraine.
9. Minenko, V. L. Derzhavne rehuliuвання rynku pratsi ta zajniatosti naseleння: teoretychnyj aspekt. [State regulation of the labor market and employment of the population: theoretical aspect]. Available at: <http://www.kbuapa.kharkov.ua>.
10. Minenko, V. L. (2013). «Theoretical and methodological principles of harmonizing the interaction of mechanisms of state regulation and self-regulation of the labor market». *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*. Issue 3 (42), pp. 7-11.
11. Tiulieniev, S. A. (2016). «The mechanism of labor market regulation in a systemic crisis.». *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Serii Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. Issue 6, Ch. 3, pp. 107–110.

Стаття надійшла до редакції 15.07.2019 р.